

Eten en drinken tot eer van God

Liturgiesuggesties:

Gezang 465: 1, 2 en 3

Psalm 65: 5 en 6

1 Korinthiërs 10:23-11:1

Psalm 103: 1 en 9

Na verkondiging: Psalm 8 (wisselzang)

Geloofsbelijdenis zingen

Gezang 456: 3

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Ik neem u vanavond mee naar het meest geniale bouwwerk ter wereld.

U zult het niet willen geloven: Maar u bent het zelf!

Ieder mens bestaat uit een bouwwerk van maar liefst 100 biljoen cellen.

Cellen, die op een zeer ingewikkelde manier met elkaar samenwerken.

Het meest geniale bouwwerk ... bent u zelf!

Bovendien levert uw lichaam verbazingwekkende prestaties.

Je hart - bijvoorbeeld - het weegt maar 300 gram, maar het klopt 100.000 keer per dag en pompt in die tijd 11.250 liter bloed door je aders.

Je zou er een tankwagen mee kunnen vullen.

Voedingsstoffen worden door je lichaam getransporteerd, afvalstoffen worden afgevoerd.

Voor deze prestaties heeft je hart maar één sneetje volkorenbrood nodig.

Is het niet een wonder?

Zo'n wonder heeft onze Schepper aan ons toevertrouwd.

Want achter het wonder van ons lichaam, achter al het mooie en wonderbaarlijke, dat we om ons heen en in ons eigen bestaan waarnemen, staat de levende God.

God is de grote Architect en Bouwmeester, die door zijn scheppende almacht ... alle dingen heeft doen ontstaan.

"De aarde en haar volheid is van de Here!"

Alles komt uit zijn hand!

Dat sneetje brood, dat je energie geeft voor het functioneren van je hart.

Dat glas melk, dat kalk en bouwstoffen aanlevert voor je botten en benen.

Die trui of die sweater, die je lichaam isoleren tegen de kou.

Alles komt uit Gods hand!

Het is daarom, broeders en zusters, jongens en meisjes, een goede traditie dat we éénmaal per jaar samen komen om te bidden voor ons bestaan ... hier op aarde.

Wel zullen we er attent op moeten zijn dat deze traditie geen dode traditie wordt.

Want zou dat gebeuren dan is onze Biddag zinloos geworden.

Meer nog, ... eigenlijk een belediging van de Here onze God.

Biddag voor gewas en arbeid.

Immers God heeft ons geboden te bidden!

Bidden betekent in de taal van de Bijbel: met elkaar gemeenschap hebben!
Bidden is ... met God gemeenschap hebben.
Het is met God in verbinding staan.
Of zoals iemand eens zei: 'Gebed is een dialoog tussen twee personen die elkaar liefhebben: God en mens.'
Bidden is dus praten met God.
Gewoon tegen Hem zeggen ... wat je belangrijk vindt.
Toch ook ... niet gewoon, want je ziet of hoort Hem niet.
Maar Hij is er, en je gebed komt op het goede adres, of je het nu wel of niet zo ervaart.
Je geloof, broeders en zusters, jongens en meisjes, zou snel in waarde verminderen, als je niet zou bidden. Immers al pratend leer je elkaar beter kennen!
Als vrienden niet meer met elkaar praten, is de vriendschap stuk.
Een gelovige, die niet met zijn God en Vader praat ... houdt er een koud geloof op na.

Daarom is het goed om op zo'n dag als vandaag met God te overleggen, hulp te vragen en je vertrouwen en afhankelijkheid onder woorden te brengen.
Op die manier wil God met ons omgaan!
Daaronder valt niet in het minst ons gewone dagelijkse leven.
Want het gaat erom - in het geloof - dat dagelijkse leven geestelijk te leven.
Dat is ... in diepe afhankelijkheid van de Here.
Dat is ... in het besef dat wij niets in onze handen hebben.
Dat wij ... ook voor ons lichaam, voor ons levensonderhoud, voor alles wat samenhangt met het dagelijkse leven ... het verwachten van de Here, onze God!

*

Wij vinden, broeders en zusters, jongens en meisjes, veel dingen zo vanzelfsprekend.
Wie denkt er aan - als je 's morgens wakker wordt - dat je dankbaar en blij mag zijn ... dat je nog gezond bent?
Wij vinden het gewoon dat we brood hebben om te eten.
Dat we allerlei dingen kunnen doen en dat we eigenlijk nergens gebrek aan hebben.
Biddag herinnert ons er aan, dat dat allemaal niet zo vanzelfsprekend is.
Dat wij ook voor ons aardse leven ... de Here nodig hebben.
Daarom: "Of je dus eet of drinkt, of wat ook doet, doet het alles tot de eer van God!"

Die woorden uit de eerste brief van Paulus aan de Korinthiërs vormen de tekst van vanavond.
Die tekst verbindt ons eten en drinken met de eer van God!"
Je kunt dus niet ongestraft, onbepert, onverantwoord eten en drinken.
Je eten en drinken - kortom, alles wat je dagelijks nodig hebt - heeft te maken met de eer van God.

*

Wat is er, broeders en zusters, jongens en meisjes, in Korinthe aan de hand?
De apostel Paulus is blijkbaar bezorgd.

Bezorgd, dat de gemeente in Korinthe, die in belangrijke mate bestond uit Grieken, niet-Joden dus, weer terug zal vallen in de oude heidense gewoonten.

Paulus denkt dan aan het aanbidden van afgoden.

Die bezorgdheid was niet voor niets.

Wie een kaart van Korinthe uit die tijd bekijkt - men heeft dat kunnen doen aan de hand van opgravingen - ziet veel tempels, gewijd aan de goden Apollo, Hermes, Hera, Venus en anderen.

En hoog boven de stad torende het Aphrodite-altaar van de godin der liefde uit, op de Acro-corinthus, het hoogste punt van Korinthe, het centrum van het godsdienstige leven.

De gemeente van Jezus Christus te Korinthe liep gevaar.

Vooraf de zwakke broeders en zusters!

Zeker als de sterken het heel gewoon vonden om vlees, dat overgebleven was van offers en dat op de markt werd verkocht, te kopen en te eten.

"Alles is immers geoorloofd!"

Nee, zegt Paulus, niet alles is nuttig, niet alles bouwt de gemeente op.

Bovendien geef je een slecht voorbeeld aan de heidenen, die jouw christen-zijn wel eens in twijfel zouden kunnen trekken.

Ze zien jou immers schransen van 'aan de goden gewijd vlees.'

Wat niet weet, wat niet deert, maar als ze het erbij zeggen - misschien om jou op de proef te stellen - eet het dan niet!

Geef niemand aanstoot!

Niet alles wat mag, is nuttig.

Niet alles wat mag, is opbouwend.

Door alles te doen wat je vrijstaat, kun je wel eens een spoor van verwoesting trekken ... en de weg naar Christus voor anderen blokkeren.

Ook al ben je als christen vrij om het te doen, dan zul je je nog dienen af te vragen welke effecten het zal hebben op je omgeving!

De voorbeelden, jongens en meisjes, liggen voor het grijpen.

Wanneer ik mijn versterker zó hard aanzet, dat de hele buurt - tegen wil en dank - ervan meegenieten moet, kan ik mij wel op mijn vrijheid beroepen en zeggen, dat ik in mijn eigen huis mag doen wat ik wil, maar dan verzoek ik de sfeer in de buurt wel ... door alleen maar mijn eigen belang te laten gelden.

Wanneer bedrijven giftige afvalstoffen lozen in kanalen en rivieren, kunnen ze misschien niet gepakt worden ... omdat er nog geen waterdichte wetgeving tegen die gifstoffen bestaat, maar de gevolgen van dit zoeken naar eigen belang zijn funest voor anderen.

Overall waar het belang van anderen ondergeschikt gemaakt wordt aan het eigenbelang en dat eigenbelang absoluut voorop gaat, zijn de anderen de dupe.

Dat is in het maatschappelijke leven zo.

Het is ook zo in de gemeente van Christus.

Er waren in Korinthe gemeenteleden die zeiden: 'Wij eten offervlees, want geen enkel gebod verbiedt het ons ... bovendien het kan ons niets schelen hoe anderen daarop reageren.'

Paulus acht dat een kwalijke houding.

Want er zijn ook gemeenteleden voor wie het eten van offervlees zonde is.

Hun geweten gaat spreken bij het eten van offervlees.
'En je mag niet uit puur eigenbelang over gewetens heenlopen', zegt Paulus.
'Daar moet je rekening mee houden.
Daar moet je respect voor hebben.
Dat moet je zó zwaar laten wegen, dat je bereid bent iets wat je zelf graag wilt, daarvoor te laten staan.'

Een voorbeeld: Als je er zelf van overtuigd bent dat het kopen van een ijsje op zondag niet zondig is, maar je hebt iemand bij je voor wie het wel zonde is, moet je het niet doen.

Want als je het wél doet, loop je over het geweten van die ander heen.

Dan breng je hem in gewetensnood, of nog erger: tot zondigen.

En dan zit je niet op het spoor van Christus.

Die had altijd het belang van anderen op het oog.

Overigens is Paulus het wel met de 'sterken' in Korinthe eens, dat alles wat in de vleeshallen aan voedsel te koop is, zonder bezwaar door een christen gegeten mag worden.

'Een christen - zegt Paulus - hoeft daar helemaal geen gewetensproblemen mee te hebben.

"Want de aarde en haar volheid is van de Here!"

Alles komt uit Gods hand.

*

Het vlees dat in de markthallen van Korinthe te koop werd aangeboden, was voor een groot deel afkomstig van afgodenoffers.

Voor Joden was het eten van vlees - en ook van voedsel dat ermee in aanraking was gekomen - strikt verboden.

Joden die in de markthallen inkopen deden, vroegen de verkoper dan ook het hemd van zijn lijf.

Ze wilden weten waar het vlees vandaan kwam, wat ermee gebeurd was, hoe het behandeld was, wie het geslacht had.

Ze moesten er zeker van zijn, dat het helemaal kosjer/zuiver/rein was.

Hun geweten was daar helemaal op afgericht.

Zodra ze met voedsel te maken kregen dat van afgodenoffers afkomstig was, ging er in hun geweten een rood stoplicht branden.

Maar dat is niet nodig.

Het geweten van een christen hoeft niet zo te reageren.

Als christen mag je in de markthallen van Korinthe vrijuit voedsel kopen.

Ook al zou het misschien iets met een afgodenoffer hebben te maken.

Het is gewoon vlees gebleven.

Het voedsel is er niet door veranderd.

Alle voedsel komt immers uit Gods hand.

Je mag het eten en drinken als een gave van Hem.

Alles wat God geschapen heeft is goed!

Niets daarvan is verwerpelijk, "als het maar met dankzegging aanvaard wordt" (1 Timotheüs 4:4).

Wij kunnen ons, broeders en zusters, jongens en meisjes, maar moeilijk voorstellen welk een ruimte dat gaf aan christenen ... in vergelijking met de Joden.

Wij kunnen toch alles eten en drinken!

'Ho, zegt de apostel Paulus: "Alles is geoorloofd, maar niet alles is nuttig!"

"Alles is geoorloofd, maar niet alles bouwt op!"

Er zijn ook spijzen en dranken, die schadelijk zijn voor jouw lichaam en/of dat van een ander.'

Eten en drinken kan ook je lichaam...slopen.

- Als ik verdovende middelen noem, knikt iedereen van ja.

- Maar de sigaret, de sigaar en de pijp?

O. maar daar moet u van afblijven, dominee.

Ja, maar dat doe ik vanavond nou juist niet!

- En het kratje bier, of de fles met jonge of oude klare, de Beerenburger of de Bes?

Kun je daarvan zeggen: Het is nuttig!

Het bouwt mijn lichaam en mijn geest op?

Ach, kom nou.

Niet voor niets wordt er de laatste tijd extra nadruk gelegd op de gevaren van: teveel!

En de onnodige ongelukken, die daar de oorzaak van zijn.

En dan hoeft dat lang niet altijd op straat te zijn.

Ook binnenskamers maken de verslavende smaakmakers hun slachtoffers.

"Of je dan eet of drinkt, of wat ook doet, doet het alles ter ere van God!"

Eten en drinken en zoveel andere dingen kunnen, broeders en zusters, jongens en meisjes, niet op zichzelf beschouwd worden.

Immers het zijn gaven/geschenken/kado's die God ons elke dag opnieuw wil schenken.

Maar daar staan we lang niet iedere dag bij stil.

Daarom is zo'n dienst van vanavond juist zo belangrijk.

Om ons er weer eens bij te bepalen dat alles ons geschonken wordt - uit genade!

*

Nu dan: als iets je geschonken wordt is het de bedoeling dat je het ook dáár voor gebruikt waarvoor je het hebt gekregen.

- Een hamer krijg je om spijkers mee op de kop te slaan, niet om als een breekijzer te gebruiken.

- Een hobby-mes krijg je om fijn priegelwerk mee te snijden en niet om een boterham mee te smeren.

En zo zou je de voorbeelden met vele kunnen uitbreiden.

Gebruik datgene wat je gekregen hebt voor het doel waartoe het bestemd is.

Anders is het - in de letterlijke betekenis van het woord - zonde.

Dan beantwoordt het niet meer aan het doel: Gods bedoeling!

Dat bedoelt Paulus als hij het heeft over de eer van God!

God komt aan zijn eer als alles zo functioneert zoals Hij dat heeft geschapen.

Dat is ook de inzet van Paulus' woorden: "De aarde en haar volheid zijn van de Here".

Dat is een citaat uit het Oude Testament: uit Psalm 24.

Omdat de Here de Schepper en Schenker is van alles kun je niet zomaar onverantwoord, onbeperkt en ongestraft mee door gaan.

Er zijn situaties waarin God helemaal niet aan zijn eer komt.

- We mogen dan in overvloed te eten en te drinken hebben, maar wat zou de Here vinden van de zuiveloverschotten: de melkplas en de boterberg?

En dat terwijl miljoenen snakken naar de allernoodzakelijkste levensbehoeften!

- Wat zou de Here vinden van al het kernafval, dat we het liefst maar in een zoutkoepel onder de grond willen stoppen.

- Wat zou de Here vinden van al die giflozingen in Maas, Rijn, Waal en Noordzee (om maar dicht bij in eigen land te blijven).

Komt God daarin tot zijn eer? Nee, natuurlijk niet.

Dat alles beantwoordt niet aan zijn bedoeling.

Laten we dan proberen de lijnen door te trekken naar ons eigen persoonlijke leven van eten en drinken?

*

Hoe doe je dat: "eten en drinken ... tot Gods eer"?

Of breder: Hoe geef je je leven vorm ... zodat God in alles erkend wordt?

Paulus geeft daarvoor twee aanwijzingen:

* de eerste is - geef geen aanstoot;

* de tweede aanwijzing - zoek het belang van zeer velen.

Nou dat is wel duidelijk genoeg.

Het grote gebod zegt immers, dat we God moeten liefhebben en de naaste als onszelf.

God liefhebben, dat is: God erkennen als Schepper en Onderhouder van het leven.

Dat is: God eren, Hem niet naar beneden halen.

Zijn naam hooghouden.

De naaste liefhebben is: rekening met hem houden, ervoor oppassen, dat je zijn geweten niet beschadigd.

Pas er voor op dat je anderen - door jouw houding en optreden - niet tot zonde verleid en ten val brengt en zo voor hem de weg naar Christus blokkeert.

Soms moet je eigenbelang daarvoor opzij gezet worden.

Het gaat er om, dat ook die ander - binnen of buiten de gemeente - behouden wordt.

Dan komt God ... aan zijn eer!

*

Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes, heeft nooit zijn eigenbelang vooropgesteld.

Gelukkig niet.

Om ons te redden heeft Hij het volledig opzij gezet, tot zelfs zijn leven toe.

Hij heeft zijn vrijheid - als Zoon van God - nooit zó gebruikt, dat anderen daarover konden struikelen en daardoor de verlossing konden verspelen.

Christus komt ook vanavond naar ons toe als de Verlosser die Zichzelf volledig heeft weggecijferd om ons te redden.

Voor wie Hem zo aanvaardt, is Hij de rots waarop je kunt bouwen.

Maar voor wie weigert Hem zo te aanvaarden, wordt Hij een steen des aanstoots.

*

Broeders en zusters, jongens en meisjes, als we Jezus Christus als Verlosser aanvaard hebben, dan willen we toch ook ons leven - ons doen en laten, inclusief onze eet- en drinkgewoontes - afstemmen op dat van Hem?

Dan willen we toch ook - vanuit de gezindheid van Christus - leven en ons eigenbelang niet meer voorop stellen?

Dat leert ons vanavond de tekst op deze jaarlijkse Biddag voor gewas en arbeid.

O ja, Biddag. Biddag. Eten en drinken. De eer van God.

Ik moest denken aan de binnenplaats van mijn geboortehuis.

Toen ik laatst naar het klinkerpaadje, dat naar onze achterdeur leidde, keek, ontdekte ik overal gras tussen de klinkerstenen.

Voor mij was dit een teken, dat hier maar weinig mensen overliepen.

En dat klopte ook wel.

Het hek van de binnenplaats was met een ketting en een slot afgesloten.

Ze lieten er rustig gras over groeien.

Is het met ons gebedsleven vaak niet net zo?

We lopen de weg naar God heus niet plat.

En toch ... zo'n Biddag wijst ons erop dat wij onze gebedspaden schoon moeten houden, en dat lukt alleen als je er dagelijks gebruik van maakt.

Laat er dus geen gras overgroeien!

Vandaag niet, morgen niet, geen enkele dag.

Biddag. Elke dag.

Het gaat immers ... om de eer van God.

Amen.

Ds. Jan K.C.Kronenberg, Stadskanaal 11 maart 1987 (Biddag)

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !